

Upravništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izdatništvo: Ljubljana, Pucničjeva ulica 5 - Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Cont. Post. No. 11-3118
IZKljučno zastopstvo za oglaševanje: K. A. Italia in Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljke
Naročnina: mesečno Lir 18,-
za izdatništvo vsak dan - Ponedeljskim
izdankam Lir 36,50.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica 5. - Telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

Un cacciatorpediniere nemico colato a picco

26 velivoli avversari abbattuti

Comando Supremo. - Bollettino di guerra No. 1183.

Al largo delle coste orientali della Sicilia il sommergibile comandato dal tenente di vascello Alberto Donato da La Spezia ha affondato un cacciatorpediniere nemico.

Gruppi di quadrimotori, scortati da numerose caccia, hanno bombardato varie località della provincia di Napoli, di Avellino e la città di Benevento, dove i danni risultano ingenti.

La zona di Paola (Cosenza) è stata colpita da alcune bombe sganciate da aerei e dal tiro delle artiglierie navali.

Cacciatori italiani e germanici hanno dovunque impegnato le formazioni avver-

sarie abbattendo 17 apparecchi nella regione di Napoli-Salerno e quattro nei dintorni di Avellino, altri quattro velivoli sono stati distrutti dalle batterie contraeree uno dei quali nei pressi di Missolungia (Grecia). Dalle operazioni degli ultimi due giorni quattro nostri aerei non sono rientrati.

Nel cielo di Nisida un ricognitore marittimo, attaccato da sei bimotori americani ne è abbattuto.

Generale Ambrosio.

Le vittime finora accertate per l'incursione su Benevento, di cui al bollettino di oggi ascendono a 70 morti e 203 feriti.

Potopitev sovražnega rušilca

26 sovražnih letal sestreljenih

Vrhovno poveljništvo. Vojno poročilo št. 1183.

Na širokem morju ob vzhodni obali Sicilije je podmornica pod poveljstvom poročnika bojnega broda Alberta Donata iz Spezie potopila sovražni rušilec.

Skupine štirimotorikov v spremstvu mnogih lovcev so večer bombardirale razne kraje v pokrajini Neapelj in Avellino ter mesto Benevento, kjer je povzročena škoda ogromna. Področje pri Paoli (Cosenza) je zadelo nekoliko bomb iz letal in od pomorskega topništva.

Italijanski in nemški lovci so povsod prestregli sovražne oddelke ter so zbili 17

letal v pokrajini Neapelj-Salerno, 4 v okolici Avellina, nadalje 4 pa so pokončale protiletalske baterije; eno izmed teh letal se je zrušilo v bližini Misolungia (Grecia). S podjetji zadnjih dveh dni se nista vrnili dve naši letali.

V zraku nad Nisido je pomorski izvidnik, ki so ga napadli ameriški dvomotoriki, sestrelil enega napadalca.

General Ambrosio.

Doslej ugotovljene žrtve pri sovražnem poletu nad Benevento, ki ga omenja današnje vojno poročilo, znašajo 70 mrtvih in 203 ranjene.

Junaška borba italijanskih letalcev

Rim, 20. febr. s. Omembe Kr. letalstva v vojnih poročilih zadnje dobe izražajo popolno priznanje žilavosti, borbenosti in požrtvovalnosti, s katero so se italijanski letalci odlikovali upirajoč se z vsemi sredstvi in energijami siloviti ofenzivi, ki jo je nasprotnik pričel proti Italiji. Sovražnik je z izkoristitvijo pred napadi zaščitne strategije potihlo razvrstil svoje letalstvo v severni Afriki v širini in globini tako, da je lahko naglo dosegel nad Sicilijo in nad ozemlje polotoka močnejše letalske množice. Računal je predvsem s svojo letalsko silo za podpiranje napada, za bombardiranje italijanskih središč in stritje odpora ter za zaščito in podpiranje svojih sil na kopnem in na morju.

V primeri z izredno premočjo angleško-ameriških sil, obstoječih iz oddelkov najmodernejših letal vseh tipov, je Kr. letalstvo pričelo nenadno in junaško borbo, katere so se udeleževali vsi specialni oddelki. Z jakim uporabljanjem svojih oddelkov in z borbenostjo posadke je moglo italijansko letalstvo navzlic inferiornosti obvladovati silovite napade nasprotnika in doseči znatne uspehe. Med tem ko so bombniki neprestano napadali tovarne ladje na morju in v izkrvaviščih, kakor tudi oporišča v severni Afriki in ona, ki jih je sovražnik nato zasedel, so lovski in napadalni oddelki sodelovali v tesnem stiku z italijansko-nemškimi četami, šteli premikanja in napadali sovražne kolone še potem, ko so se morala naša najsprednejša oporišča umakniti. Naše sile za prestreganje niso moge preprečiti ofenzivne akcije sovražnika proti našim oporiščem na otoku in na metropolitanskem ozemlju, vendar pa so zadale napadalcem najhujše izgube. Naši lovci so se upirali z neprimernim srditostjo sovražnim letalskim napadom, ki so se izvajali z vedno večjimi sredstvi in na vedno bolj nečloveški način. V celotnem udeleževanju Kr. letalstva so bila zopet na prvem mestu torpedna letala, zlasti s svojimi drznimi nočnimi napadi v ugodni dobi luninega sveta proti sovražnim konvojem, ki so pluli do Sicilije ali ob severnoafriški obali. V okviru izgub, ki jih je sovražnik utrpel na morju zaradi delovanja letalsko-pomorskih sil Osi med vso dobo siciliske vojne od izkrcanja do evakuacije, so podatki Kr. letalstva posebno visoki in bolj povedo kakor vsaka beseda, s kakšno vneto in učinkovitostjo so delovali naši oddelki. Od 10. julija do 18. avgusta je italijansko letalstvo potopilo 2 rušilca, eno bojno edinico nedoločene vrste in 31 trgovskih ladij s skupno 252.000 tonami. Z bombami ali torpedi je bilo poškodovanih 21 križark, 3 torpedovke, 8 izkrvavalnih ladij in 3 edinice nedoločene vrste. Trgovskih ladij je bilo poškodovanih 59 s skupno 372.000 tonami. K tem uspehom in k znanim uspehom nad sovražnim letalstvom je treba dodati še izgube, ki so bile zadane sovražniku na kopnem, katerih obsežnost ni lahko kontrolirati. Nadalje je podpora pri izpraznjevanju akcijah, obstoječa iz zmagovitih borb nad Mesinso oziroma, ki so jih izvajali naši preizkušeni lovski oddelki, kronala udeleževanje, ki se za letalce ne sme smatrati za zaključeno. Nad otokom in njegovimi vodami letalci še naprej delujejo proti sovražniku ter preprečujejo njegovo akcijo in zaključujejo ter ovirajo izvajanje njegovih načrtov.

Uspehi nemških lovcev

Berlin, 20. avg. s. Nemška agencija javlja, da so nemški lovci med letalskimi borbami nad južno Italijo sestrelili 19. avgusta 28 angloameriških letal, od teh 15 štirimotornih bombnikov, nemški lovci pa so izgubili samo 3 letala. Istega dne so nemški lovci nad zasedenim ozemljem sestrelili 12 sovražnih letal, eno letalo pa je bilo sestreljeno nad nemškim ozemljem nad nadlegovalnimi poleti angleških letal nad zapadno in severno Nemčijo.

Eisenhowrovo razočaranje

Stockholm, 20. avg. s. Uspela evakuacija italijansko-nemških čet in sredstev s Sicilije še naprej privlači pozornost Anglosasov, ki očitno niso pričakovali na tako dobro izvedeno operacijo ter so računali na izredno veliko število ujetnikov in na obilen plen. Sam general Eisenhower je izjavil, kakor poroča angleški radio, da ne more prikriti svojega razočaranja sprčo uspeha izrazjenjvalnih operacij.

Lizbona, 20. avg. s. Angleški mornariški krogi priznavajo, da je anglosaški trgovski brodovje utrpelo hude izgube pri oskrbovanju čet na Siciliji. Angleški podatki o izgubah se skoraj strinjajo s podatki v poročilih Osi. Izgubo ladjevja že čutiljo čete na Siciliji in v Alžiru, katerim zavezniki ne morejo več dovažati zadostne oskrbe. V anglosaških krogih priznavajo, da so računali na visoke izgube, da pa so izgube dejansko za 50 odstotkov višje, kakor so pričakovali.

Priporočilo gen. inspektarja kaplanov milice

Rim, 19. avg. s. Generalni inspektor kaplanov milice mnsgr. Rubino je poslal kaplanom poziv, v katerem je rečeno, da morajo v političnih spremembah duhovniki in kaplani milice ostati zvesti dobri stvari, ki je stvar domovine. In ljudem, ki jo legitimno v Kraljevem imenu vladajo. S plemenitim krščanskim čutom, pravi, nadalje poziv, moramo zvesto služiti, kajti ne služimo osebam, temveč temu, kar predstavljajo, to je Italiji. V tej resni uri moramo prositi Gospoda, da pomaga Kralju in vladi, katerima je naloženo tako ogromno breme. Moliti moramo in sodelovati na našem področju za blagor naše zemlje, ki nas je rodila, in za krščansko cmiko, katere nesmrtna mati je Italija. Povedati moramo našim dragim legionarjem, da se borimo za pravično stvar, za sam obstoj naše domovine, ki jo moramo ljubiti, kajti ljubezen do domovine je Bog zapovedal, in da se je treba v božjem imenu za domovino boriti in če treba tudi umreti. Ljudje in stranke izginjajo, toda Domovina ostane. Glede strank vam priporočam, da se držite daleč od njih, ker v strankah ni poslanstvo kaplanov. Izpodbujamo naše legionarje, da ne obupajo v zmago. Neutrudno opominjajte naše hrbte in dobre legionarje, da potrebuje Italija danes krepkih mišic, mimih živcev, zaupanja in vere.

Dokaz sicilijanskega rodoljubja

Rim, 20. avg. Predstavniki starega siciliskega plemiškega rodu, markiz Paterno di Sessa, je poslal predsedniku vlade Badoglio pismo, polno gorečega domoljubja. To pismo je bilo objavljeno tudi v nekaterih italijanskih listih in govori o tisoletni povezanosti otoka z domovino Italijo, o njeni vedno se odčitujoči volji, da ostane v sklopu države ter o davnih parlamentarnih ustanovah, ki jih je sicilsko ljudstvo imelo že najmanj 100 let pred začetkom parlamentarnega sistema v Veliki Britaniji. (»Ultimate notizce«)

Brezupni izgledi za vdor v evropsko trdnjavo

Carigrad, 20. avg. s. Glede bitke na Siciliji naglašajo »Tasvir Efkare«, da je srdit odpor italijansko-nemških čet sprčo materialne premoči sovražnika oval in zakasnil sovražne operacije. Težave, ki so jih Anglosasi imeli, kažejo, kakšno še mnogo večje težkoče bi bile v zvezi s poizkusom vdora v Evropo.

Vročina na Portugalskem

Lizbona, 16. avg. s. Val vročine je zajel Portugalsko. V nekaterih krajih je toplota kazal nad 42 stopinj v senci.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE!

KRALJ IN CESAR SICILIJANEC

Ptanteča poslanica trpečemu, a ponosnemu ljudstvu s Sicilije

Rim, 20. avg. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je naslovil danes na Italijane velikodušno in močne siciliske zemlje naslednjo poslanico:

V bolečini, ki nas še bolj zbližuje, ste čutili dušo vseh vaših bratov po besedi šefa vlade ter goreči in ganjeni glas vašega najzvestejšega Orlanda, s katerim sem najgloblje doživel ure bolečine in vere.

Ni še dolgo tega, ko sem hodil po vaših lepih mestih in poljih. Ničesar niste

tedaj zahtevali zase, bratje s Sicilije, silno ljudstvo, ki ne pozna strahopetnosti in ki prezira vsak dvom. Ničesar ne zahtevate danes. Doživljal sem z vami v teh dolgih dneh trpljenja večkrat isto pot, ganjen občudujoč vašo junaštva. Zopet sem videl vašo od notranje muke izsušena lica, vaš v razžaljeni žalosti ponosni pogled. Slišal sem glas vaše duše, ki je tudi moj glas, čutil vaše muke, ki so tudi moje!

Italijani, bratje s Sicilije! Vaš Kralj vam je vedno ljubeče blizu. Prvi je med vami v občutenju vaših bolečin, prvi med vami v močni veri v neizbežno vstajenje naše velikodušne in silne zemlje, ki je vedno zvesta monarhiji in moji hiši, vedno in za vedno najljubljenejša bitje na naše nesmrtno Italijo, ki jo rane mučijo, toda nikoli ne pobijejo.

Vittorio Emanuele.

Z vzhodnega bojišča

Uspešni nemški protinapadi ob Miusu in južnozapadno od Bjelgoroda - 154 sovjetskih tankov in 68 letal uničenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 21. avg. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Ob Miusu in na področju južno in južnozapadno od Bjelgoroda se nadaljujejo močni sovjetski napadi, ki pa so se vsi zrušili z velikimi izgubami sovražnika. Zanosni protinapadi brzih oddelkov vojske in orožja SS so omogočili vdore globoko v sovjetsko zaledje.

Tudi na bojnem področju južnozapadno od Vjazme, pri Staraji Rusi in južno od Ladoškega jezera so naše čete zavrnile vse boljševiške poskuse za prodor. Včeraj je bilo na vzhodni fronti uničenih 154 sovjetskih oklopnih voz.

Letalstvo je napadalo predvsem ob Miusu in na bojišču pri Bjelgorodu sovražniške izhodne postojanke, zbirališča oklopnih voz, topniške postojanke in dovozne kolone ter je uničilo samo v južnem odseku vzhodne fronte v letalskih borbah 68 sovražnih letal.

Na obalnem področju pri Neaplju so nemški lovci sestrelili iz sibkih sovražnih letalskih oddelkov 14 letal.

V času od 11. do 20. avgusta so sestrelile pomorske oborožene sile skupno s protiletalskim topništvom tovrstnih ladij in vojne mornarice 34 sovražnih letal.

Največja materialna bitka vseh časov

Sovjetska vojska je utrpela že doslej nenadomestljive izgube v moštvi in materialu

Berlin, 21. avg. s. O položaju na vzhodni fronti piše vojaški sodelavec DNB: Sovjeti še naprej dovažajo iz zaledja in notranosti nove divizije in brigade tankov in nove topniške polke ter jih mečejo v žrelo ogromne bitke, ki postaja bolj kakor kdaj bitka potrebnih in mehaničnih sredstev, celo največja bitka vojnih potrebščin, ki jo beleži zgodovina. Včeraj je sovjetska vojska dosegla vrhunec svojega napora, ta dan pa je bil obenem za boljševike tudi dan poraznih neuspehov, kajti nemško vojno poročilo javlja, da je bilo uničenih ali izločenih iz borbe nič manj kakor 486 sovražnih tankov.

Novo sovjetsko taktiko napadanja s skupinami tankov in uporabe drugih mehaničnih sredstev po silovitem topniškem ognju je včeraj izvajalo boljševiško poveljništvo zlasti v odseku Miusa in na področju Izjuma. Silovitost nemških sredstev, zlasti novega obrambnega orožja, je preprečila vse sovražne poskuse in prisilila boljševike k umiku.

V odseku Bjelgoroda se bitka nadaljuje z nesprenmenjeno silovitostjo. Nemške divizije so tu v hudi borbi, kajti sovražno poveljništvo skuša doseči uspeh za kakršnokoli ceno. To pojasnjuje, zakaj so prav v tem odseku izgube sovražnika tako posebno hude.

Sprčo sedanjega stanja, piše nadalje sodelavec nemške poluradne agencije, ni mogoče predvideti konca gigantske bitke na vzhodni fronti. Najbolj skromni računi pa kažejo, da so Sovjeti od pričetka poletne ofenzive izgubili 14.000 tankov in nad 5000 topov. Če upoštevamo, da je ofenziva v mesecu februarju in v mesecu maju v loku Orla stala Sovjetje 1061 tankov in 485 topov in da so izgubili 10.494 ujetnikov in imeli okrog 150.000 mrtvih, sledi iz tega sorazmerno, da je v sedanjih fazi vojne na vzhodu sovražnik izgubil v celoti 1.250.000 mož in pripadajoče potrebščine. Predvideti je torej, da bo v prihodnjih ted-

nih izguba tolikih dragocenih čet in tehničnega orožja imela občutne posledice. Sodelavec DNB zaključuje, da so nemške izgube razmeroma majhne in da je fronta branilcev ostala z izjemo neznanega skrajšanja nemških čet na področju Oria in Bjelgoroda v celoti nespremenjena.

Sovjeti izčrpavajo svoje zadnje rezerve

Berlin, 21. avg. s. V potrdilo dejstva, da sovjetsko poveljništvo postavlja vse na eno karto, samo da bi doseglo kak odločen uspeh, preden se prične deževje, objavlja mednarodna obveščevalna agencija izjave nekega sovjetskega polkovnega poveljnika, ki je bil ujet pri Bjelgorodu. Po priznanjih tega oficirja je bil obrok hrane za sovjetske vojsake v specialnih službah že trikrat zmanjšan v nekaj tednih. Promet je v Sovjetski zvezi naravnost katastrofalen. V zaledju ogražajo številni dezertjerji ceste in železnice, da bi se poostili živeti. V tovarnah delajo pretežno nad 60 let stari ljudje, najhujše pa ženske in otroci, tudi taki od 10. do 15. leta. Navzlic slabi prehrani morajo delati do 12 ur na dan. Vse prebivalstvo moškega spola od 16. do 60. leta je pod orožjem, razen članov komunističnih družb in GPU. Večbalna doba za rekrute je bila skrajšana na štiri do šest tednov. Samo vojaki tankovskih skupin in drugih mehaniziranih oddelkov se dalje časa vežbajo, vendar tudi ti ne dlje kakor 4 mece.

Anglosaški letalski napadi na francoska mesta

Pariz, 20. avg. s. Angleško in ameriško letalstvo je zopet bombardiralo razna francoska mesta kakor Lille, Abbeville, Dieppe in Saint Omer. Posebno prizadet je bil Lille kjer so bombe ubile 30 ljudi, 100 pa hudo ranili. Ameriška letala so bombardirala kraje v južni Franciji. Med prebivalstvom je bilo 10 smrtnih žrtev in 100 ranjenih.

Težavna anglosaška sporazumevanja o drugi fronti

K posvetu v Quebecu bo menda moral priti na pomoč tudi general Eisenhower

Buenos Aires, 21. avg. s. Iz poluradnega vira v Quebecu poročajo, da se bodo razgovori med Churchillom in Rooseveltom zaključili prihodnji tork. Ta vest je v zvezi z naznanjenim, da bo Roosevelt prebil prihodnjo sredo v Ottavi. Neki visoki funkcionar je izjavil, da sta imela Roosevelt in Churchill razgovore do petka zjutraj. Popoldne sta se lahko nekoliko odpočila. Funkcionar je naglasil, da to še ne pomeni, da so sklepi že formulirani, ter je dodal, da sta oba državnika popolnoma soglasna v vseh glavnih vprašanjih.

Zeneva, 20. avg. Roosevelt in Churchill nadaljujeta svoje razgovore v Quebecu. Edenov prihod na konferenco pomeni po mišljenju britanskega tiska, da se na tem sestanku ne razpravlja samo o strateških zadevah, marveč tudi o političnih. Vest, ki so prodirle v tisk, so zelo skope in so po večini bolj domnevne kakor zanesljive informacije. Ameriški, britanski in kanadski novinarji, ki so prihiteli v Quebec, močno obžalujejo, da se je sestanek obdal s pravo pregrado tajnosti, ki ne dopušča pravih razprav o razgovorih Churchilla in Roosevelta. Pričujejo se tudi nad izredno strogostjo cenzure. Zaradi tega je treba vsa novinarska obvestila sprejemati s mnogo previdnostjo. Res je menda le toliko, da razpravljajo v Quebecu o političnih in vojaških vprašanjih, v podrobnostih pa so poročevalci navezani samo na slutnje in domneve.

Agencija Reuter zagotavlja, da pričakujejo v Quebecu tudi generala Eisenhowera, da bi dal svoj pristavek na velike odločitve glede načrtov, ki so jih izdelali anglosaški vojaški strokovnjaki pred sestankom obeh vodilnih osebnosti. Glavna odločitev bi bila morda ta, da bi se odobrili načrti, ki sta jih Churchill in Roosevelt izdelala v Hyde-parku glede napada na evropsko celino preko Rokavskega preliva. Pri tem bi šlo za izkrcanje ameriških in britanskih čet v velikem slogu, za izkrcanje, ki bi imelo poleg vojaškega pomena tudi političen namen največje važnosti. Angležem in Američanom bi šlo pri tem za to, da zadovolje nujne zahteve Rusov po otvoritvi druge fronte, ki naj bi olajšala nemški pritisk na ruski fronti. Seveda vse te domneve nimajo nikakršne uradne ali vsaj poluradne potrditve in ni izključeno, da je vse to pisanje samo del »živčne vojne«, ki jo vodi anglosaška propaganda proti Nemčiji in proti Italiji.

Roosevelt in Churchill sta tudi, to pot, kakor na prejšnjih konferencah, pred nujnostjo otvoritve druge fronte. Eisenhower, čigar stališče je močno okrepil uspeh na Siciliji, javlja, da je pripravljen napasti celinsko Italijo. Quebec pa naj odloči smer napada. Prišel bi v poevst tudi napad na sredozemsko obalo Francije, toda pred tem bi bilo treba zavzeti Sardinijo in Korziko, kar nikakor ne bi bil majhen napot, možno

Pa je tudi, da bi se izvršil napad v smeri proti Balkanu.

Na konferenci v Quebecu so tudi predvajali film o vojaških operacijah, predstavili pa je smelo pristopovati le kakih 30 visokih častnikov britanske, kanadske in ameriške vojske. Zanimanje za ta film je bilo tako veliko, da je morala vojska zavrniti množice civilnega prebivalstva, ki so hoteli na vsak način vdreti v dvorano ter pristopovati predstavi.

V Angliji so deležni ostrih kritik politiki, češ, da niso znali politično izkoristiti doseženih vojaških uspehov. Tako piše generalni major Fuller, ki je vojaški sodrudek raznih londonskih listov, pod naslovom »Beseda političnim prijateljem«, da je formula o brezpopojni predaji, sprejeta v Casablanci, bila največja neumnost, ki so jo napravili zavezniki od začetka vojne do danes. Kakor poroča londonski dopisnik »Basler Nachrichten«, v Quebecu se spoznavajo, da je vsekakor nekoliko resneje na Hoovrovih besedah. (»Le ultime Notizie«)

Stockholm, 30. avg. s. List »Express Telegram« piše: Anglija in Amerika stojita pred hudim problemom. Odnosi s Sovjetsko zvezo so izredno pristrani in prijateljski. Konferenca v Quebecu skuša rešiti problem na ta način, da bo kaj pomagano Sovjetski Rusiji, gotovo pa je samo to, da druga fronta še ne funkcijonira. Neki švedski list dodaja: V Moskvi hočejo obeh prevladujoč vpliv nad vso Evropo. Iztegujejo svojo roko, da bi lahko potolkli vse svoje žrtve.

Svarilo iz Turčije

Carigrad, 20. avg. s. Vest, da naj bi bile med Churchillom in Rooseveltom razgovorom določene bodoče meje južno-vzhodne Evrope, namreč Balkana, je napravila neugoden vtis v turških krogih. Tisk tolmači te vtise in odločno napada konferenco v Quebecu, označujoč jo za preuranjeno in površno. Uvodnik lista »Tasvir Efkare« naglašajo težkoče, ki jih je treba rešiti glede balkanskih vprašanj, katere označuje za pravičnejši vzrok obeh zadnjih svetovnih vojn. Komentirajoč pristopnost balkanskih zastopnikov na konferenci v Quebecu, piše list, da ne zadošča sodelovanje nekaterih zastopnikov balkanskih držav, če se hoče resno rešiti balkansko vprašanje, kajti meje lahko določijo samo tisti, ki meje imajo. Vsak drugačen sklep ne bi bila boljša rešitev dosedanjih poizkusov, temveč samo vir novih sporov. List »Džumhuriyet« smatra sklepe v Quebecu za prenežljene, ker ne upoštevajo mnenja prizadetih držav in Rusije. List poudarja nadalje, da obstoje še drugi težki problemi, ki jih je treba rešiti pred balkanskimi, kajti nesmiselno bi bilo postaviti vprašanja pomena druge vrste pred vprašanja, ki so najvažnejša. Predvsem je potrebno, da zavezniki premagajo Nemčijo. Drugič je potrebno, da odločijo za primer zmage o usodi, ki je namenjena Nemčiji. Članek nato obširno dokazuje utopijo načrta za razkosanje Nemčije, kajti s tem bi bila Evropa vržena v oblast Rusije in bi bila izpostavljena vdorom z vzhoda. List zaključuje, da je določevanje balkanskih mej vsekakor preuranjeno.

Novi rimski guverner

Rim, 21. avg. s. Guverner Rima knez Gian Giacomo Borghese je podal ostavko na svoje mesto, ki jo je notranji minister sprejel, ter mu obenem izrekel živahno zahvalo za njegovo dosedanje plodonosno udeleževanje. Tudi podguverner dr. Carlo Manno je podal ostavko, ki je bila takisto sprejeta. Za izrednega komisarja na guberniju je bil imenovan vitez velikega križa senator dr. Riccardo Motta.

Laval o izpolnitvi obveznosti do Nemčije

Pariz, 20. avg. s. Min. predsednik Laval je govoril vladnim delegatom za obvezno delo iz raznih pokrajin Francije in je dejal, da je absolutno potrebno, da se vse obveznosti francoske vlade do Nemčije izpolnijo. Laval je odredil podrejenim, naj podvzamejo vse potrebne ukrepe, tudi najstrožje, za izpolnitev vladnih odločb.

Španski zunanji minister poroča generalu Francu

San Sebastian, 20. avg. s. Španski zunanji minister grof Jordana je odpotoval v Pazo de Meiras, kjer prebiva general Franco. V prejšnjih dneh se je Jordana razgovarjal z maroškim Visokim komisarjem o vprašanjih maroškega protektorata.

Ameriške izgube

Buenos Aires, 20. avg. s. Vojni obveščevalni urad v Washingtonu objavlja, da je po uradnih ugotovitvah od pričetka vojne padlo 18.787 vojakov, ranjenih je bilo 24.423, ujetih 23.785, pogrešanih pa jih 31.029. To so izgube ameriške vojske.

Poveljstvo XI. Armadnega zbora

Mi, General Armadnega Zbora, Gastone Gambara, glede na odredbo z dne 27. julija t. l. ukazujemo:

Od dne 22. avgusta 1943 se v notranjem pasu mesta Ljubljane policijska ura določa od 22. 5. ure z z predpisanimi pogoji in izjemami.

Nespremenjene ostanejo vse ostale določbe, ki jih vsebujejo naše prejšnje odredbe.

Ljubljana, dne 21. avgusta 1943.

General Armadnega Zbora
Poveljnik
Gastone Gambara

Nasušimo zelenjave in sadja!

Ko sušimo zelenjavo in sadje, moramo paziti, da spravimo iz njih le toliko vode, kolikor je za preživetje potrebno. Če zelenjavni odtokom preveč vode dobimo, sušimo lahko na pripravljenih lesenih sponkah ali pa v peči. V obeh primerih bo uspeh srednjeprijeten, ker nam ga otežujejo in prekinjajo razna naključja.

Bolje je, da si omislimo posebne sušilne naprave, emare, ki jih postavimo na ognjišče. Zgoraj so odprte, da more uhitati za višjo nasičenost zraka, v notranjosti pa je šest do osem rešetk, ki jih moremo ugodno izmenjati in na katerih opravi zelenjavo pri sušenju pot od spodaj navzgor. Zelenjava, ki jo najprej malo prepražimo (toda s paro, ne z vročo vodo!) in ji na ta način sesirimo beljakovine, polčimo v tenko plast na rešetko in potem s to čisto spodaj v sušilno napravo, v kateri se temperatura ne sme dvigniti nad 80 stopinj Celzija. Če nekaj časa postavimo rešetko za eno leto višje, opd njo vzhajmo novo rešetko z novo zelenjavo in tako dalje. Na ta način sušimo zeleni, narezani fižol 4 do 5 ur, zeleni grah (pri 60 do 70 stopinjah Celzija) 4 do 5 ur, zelenc, ki smo jo narezali na 4 do 5 milimetrov debele ploščice, 4 do 5 ur. Kuhinjskih zelišč ne prepražimo, temveč samo operemo in jih posušimo le z najnižjo vročino in prav počasi. Gobe, ki jih narežemo v ploščice, če so večje, sušimo v temperaturi 40 stopinj; potrebno stopnjo suhoti se doseglo, ko ne kažejo nobene sočnosti več, če jih prelomimo. Posušeno zelenjavo pustimo nekoliko dni na zraku, da se počasi ohladi in do konca presuši, pri čemer jo

najbolje pokrijemo s prtom. Potem jo napolnimo v vrečke, ki jih obesimo v zrachen prostor.

S sadjem ravnamo podobno. Jabolka nabereimo najboljše teden dni prej, nego jih damo sušiti, češnje, za katere je letos seveda že prepozno! morajo biti zrele, slive pa prezele. Če moramo sadje pred sušenjem iz kakršnega koli vzroka še hraniti, se mora to zgoditi le v prav tankih plasteh in skrbeti moramo za zračenje. V lepem vremenu postavimo slive pred sušenjem lahko tudi na sonce. Jabolčne ploščice damo najprej za nekoliko ur v lahno nasolje, no vodo (na liter vode 8 g soli), sušimo jih pa najprej pri 90. pozneje pri 70 do 75 stopinjah. Rešetke izmenjavamo oziroma jih postavljamo višje vsakih 15 do 20 minut. Jabolčni obročki se suše 4 ure, krljhi 6 do 8 ur, cela jabolka 10 do 12 ur. Hruške pustimo v skladu z velikostjo bodisi cele, ali pa jih razpolovimo, razčetrto im. Srečico s pečkami odstranimo, rešetke izmenjavamo vsakih 20 minut. Hruške položimo pred sušenjem lahko tudi v sladkorno raztopino (na liter vode 30 dkg sladkorja) in jih v njej napol skuhamo. Hruškovi krljhi se suše 6 do 8 ur, polovične hruške do 12, cele pa do 14 ur. Slive (češnje) se najbolje suše, če more zraku prosto skozi sušilno napravo. Rešetke je izmenjati vsakih 30 minut. V splošnem se suši to sadje 18 do 20 ur, včasih pa tudi dalje. Prezezano sadje, ki smo mu odstranili posušeno, se suši seveda hitreje. Da dobi lep površinski sijaj, ga pustimo med sušenjem dvakrat ali trikrat na svežem zraku ohladiti. Borovnice naj pred sušenjem dan ali dva venajo, rešetke je izmenjati vsakih 15 do 20 minut. Sušimo jih z najmanjšo vročino 5 do 7 ur. Lahko pa se posuše še prej, če so dobro povenele.

Ob grobu Antona Štreklja v Bosni

Banja Luka, 10. avgusta.
Naše vrste so zopet izgubile dobro poznane delavce s plodno preteklostjo — moža, ki je znal realno misliti in delovati, a pod trdo krasko lupino skrivati svoje mehko srce. Kot kmetijski strokovnjak, ki mu je bil napredek malega kmečkega naroda tako zelo pri srcu, je imel vedno polne roke dela, ki si ga je sam naprtil. Izredno je ljubil zemljo in vse, kar je njo v neposredni zvezi, in to že iz prvih dni svojega zavestnega življenja. Prav zato je opustil gimnazijski študij v Goriziji že po 3. razredu in se vpisal na višjo vinarsko in sadjarsko šolo v Klosterneuburgu, ki jo je dočel leta 1897. Po enoletni vojaški službi je v letih 1898 in 1899 praktikal na državnem kmetijskem preskuševališču v Goriziji, nakar je sprejel mesto oskrbnika na posestvu Okrugljaku pri Zagrebu.

Jeseni 1899 se je vpisal na visoko šolo za kmetijstvo na Dunaju, kjer je v treh semestrih napravil izpit iz več predmetov. Nato je nastopil službo vinarskega asistenta pri namestništvu v Triesteu. V tej lastnosti je mogel spoznati kmetijske razmere Primorja in svoja opazovanja priobčevati v »Narodnem gospodarju«, ki je istega leta (1900) začel izhajati v Ljubljani. Večino tega lista je polnilo njegovo pero. Nato je prišel 1901 sam izdajati »Vinarski in vrtnarski list«, ki se je zelo razširil po vsej Sloveniji. Ko je bil leta 1902 imenovan za kmetijskega potovalnega učitelja v Goriziji, je 1903 začel izdajati 14dnevnik »Primorskega gospodarja«, ki se je kmalu zelo razširil.

Da je gorizjski kmet pred vojno lahko napredoval, gre v največji meri zasloga njegovemu stalnemu stiku z narodom.

Leta 1908 je postal ravnatelj kmetijske šole v Goriziji, kjer je ostal do 1918. Poučeval je kmetijstvo na učiteljsku. Leta 1919 ga je sprejela v službo Pokrajinska vlada za Slovenijo in ga dodelila agrarni direkciji. Najprej je služboval kot delegat agrarnega glavnega poverjenika v Prekmurju, pozneje kot kmetijski referent pri direkciji v Ljubljani, a od 1921 do 1924 je deloval kot krajni ekonom v Mariboru. — Povojne prilike, nove razmere, v katero je bil potisnjen, mogoče pa tudi pomanjkanje prejšnje energije — to in drugo je oviralo, da ni bil njegov trud tako nagajen, kakor si je želel. Vendar pa je večkrat dejal: »Pa naj se postavijo pred me še takšne ovire, moja volja je in ostane: pomagati svojemu narodu!«

Leta 1924 se je kot upokojenec preselil v Banjo Luka, ki mu je ugajala. Zelen je naselil semkaj svoje rojake, kar se je tudi zgodilo. Tudi tukaj se je trudil za splošno procvit svojih ljudi; ustanovil je v Banji Luki pevsko društvo »Triglava«, podružnico »Slovenske kmetijske družbe« v Ljubljani, v Slatini pa društvo ožjih rojakov, ki mu je ves čas predsedoval. Kratkot: Našli ste ga povsod, kjer je bilo treba delovati za naš življenj. Mož je bil skromen in preprost, kakor je to splošna poteza Knaševca, zato so njegove zdrave težnje

ostale javnosti nepoznane. A to ne zmanjša njegovih zaslug za napredek našega rodu. — Zato nam je bilo težko, ko smo čuli o nagli smrti tega sicer že priletnega, a še vedno grčavega moža z naravnost mladeniško miselnostjo, tako zdravo in sodobno, kakor jo nosijo le redki osemindesetletniki. Vsi, ki smo z njim občevali in ga globlje poznali, smo zelo potrli prav zaradi njegovih tako globoko vklesanih idealov, zaradi globoke vere v bodočnost.

Kronika

Ptice se poslavljajo

Čeprav imamo še krasno poletje, se zdaj tu zdaj tam utrga vel list in napoveduje jesen. V gozdovih je vedno več tišine, ptice se po malem poslavljajo. Selitve nekaterih vrst niti ne opazimo, ker odpotujejo posamič in ponoči. Druge pa imajo za slovo velika zborovanja, nakar se skupno dvignejo na polet. Storklje so že odpotovale. Preden je poželet pšenica, se poslavljajo legati, kobilarji in penice. Hudourniki so letos odpotovali že proti koncu julija. Našim lastnikom se pa še ne mudi od tod. Pač pa so že odletele stare kukavice, mlade jim sledijo te. Repelice in trstne penice spadajo tudi med popotnice v avgustu. Ostanejo nam še pastirčice, bobnarice, modrogrle taščice in škrljanke. Nadomestilo za krilate prijateljice nam ostanejo poletne cvetlice, resede, krizanteme, zlate astre. Vresje je v polnem razkošju. Kadar posebno bujno cvete, baje napoveduje trdo zimo. Čudovite barve pozne poletja nas pozdravljajo po vrtovih in balkonih, po tratih in poljanah. Prav tako so nam znanilke jeseni, kakor ptice s svojim slovesom. Poletje razsipa svoje poslednje čare.

* **Smernice prosvetnega ministra.** Minister za narodno vzgojo Severji je dovolil nekemu rimskemu listu razgovor, v katerem se je izjavil o prosvetnih smernicah italijanske vlade. Zanimljivo niso nameravane nobene reforme na šolskem področju. Predvsem ne bo nobene spremembe v pogledu verske vzgoje, ki ostane slej ko prej nedotaknjena.

* **Croceva izjava o Italijanski akademiji.** »Giornale d'Italia« objavlja pismo filozofa Benedetto Croceja, v katerem govori znani filozof o lastni kandidaturi za predsednika Italijanske akademije. Croce se zavzema za to, da se akademija razpusti ter se ustanovi nov zavod.

* **Rossettijevi gledališče, največje v Triesteu.** Je nedavno kupila skupna finančnikov za več milijonov lir. Gledališče bo tako rekoč od temelja prenovljeno.

* **Na vzhodni fronti je padel velik del železnega križa.** Nadporočnik Viljem Hörner, poveljnik skupine streljalskega oddelka, je v treh vojnih pohodi, na vzhodu pa ga je zadel smrt.

* **Smrtno ponesrečen generalni major.** Nemški listi poročajo, da se je smrtno ponesrečil generalni major Chamier-Glicinski. Kot poveljnik večje letalske skupine mu je bil že leta 1940 podeljen viteški križec železnega križa. Zadnji čas je vodil neko letalsko šolo.

* **Rimska bazilika sv. Lovrenca** je že toliko popravljena, da so imeli v nji mašo. Verniki so klečali na golih tleh in gjenjmi sledili propovedi o mučeništvu cerkvenega zaščitnika.

* **Zlato poroko praznujeta** v Cerkljici g. Luka Ottoničar in gospa Ana. Pri p. Pinovih, kakor pravijo po domače, se je rodilo 14 otrok, od teh jih živi še 9. Tri hčerke so usmiljenke. Zlati ženini šteje 80 let, nevesta pa 70. Cerkljica čestita ugodnemu paru!

* **Košnja v Cerkljskem jezeru** se je letos posebno živo razvila. Kosci in vrniki so prišli iz Cerkljice in iz bližnjih vasi, kakor tudi od Begunj, Gorenjega jezera in Zerovnice. Na stotine vod spravilo iz vsakega jezera. Vreme jim je letos posebno ustreglo.

* **Žrtve požarov.** Na Verdu je prejšnji petek zgorel velik kozolec Ceglarjeve družine. S kozolcem je zgorelo nad 5000 kg žena, precej ajde in orodja. Škoda cenijo nad 50.000 lir. V Sinji gorici pa je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Butolena. Škoda je velika, zavarovalna majhna. Butolenu je zgorelo vse žito v vrečah, seno in gospodarsko orodje. Menda so ogenj zanetil otroci. V Brsljnu pri Novem mestu cenijo škodo pri pogorelih Trku in Novaku na 160.000 in nad 70.000 lir. Bila pa je še vsa sreča, da se ogenj ni razširil.

IZŠLA JE

»DOBRA KNJIGA« za mesec avgust:

Paul de Kruif,

»BORCI PROTI SMRTI«

V poglavjih, ki se čitajo kakor napet roman, riše Paul de Kruif življenje, delo in borbo dobrotnikov človeškega rodu, ki so žrtvovali vse svoje sposobnosti in sile, včasih tudi svoje življenje in življenje, v boju proti do takrat neozdravljivim boleznim. »Borci proti smrti« so prevedeni še v skoraj vse književne jezike. Slovenski prevod je oskrbel znani kirurg in medicinski pisatelj dr. Mirko Černič.

V nadrobni prodaji se dobe »Borci proti smrti« v upravi Jutrac in »Slovenskega narodca« ter v vseh knjigarnah. Broširana knjiga velja 13 lir, vezana in na boljšem papirju tiskana pa 28 lir.

IZ LJUBLJANE

Nova dobava krompirja

Prehranjevalni zavod obvešča potrošnike, da lahko na odrezek »714« navadnih živilske nakaznice dvignejo od 23. do 27. t. m. 1 (en) kilogram krompirja pri naslednjih trgovcih:

Marinko, Kmetijska družba, Smrkotj, Železničarska zadruga, I. Delavsko konz. društvo, Sever, Gregorc.

* **Biseri mašinski jubilej** je skromno opravil v četrtek jutraj ob 8. v kapelici zavetišča sv. Jožefa šentjurski kanonik g. Valentin Miklavč. Častitljivi jubilar, ki ima za seboj 60 let duhovniške službe, se je rodil leta 1860. v ugledni rodbini v Gornjem gradu. Med šentjurskim je 50 let pastiral. Ob izrednem jubileju je bil deležen priprtih čestitk.

* **Novi grobovi.** V Fiumi je pri svoji hčerki umrla den 17. t. m. ga. Roza Hrašovec, vdova po pokojnem višjem inšpektorju državnih železnic g. Evzebiju Hrašovicu. Truplo so pripeljali v Ljubljano in se bo vršil pogreb iz žal na pokopališču Sv. Križa danes v nedeljo 22. t. m. ob 10. uri dopoldne. Blagi ženi in srčno dobri mami, ter lep spomin! — Po dolgotrajni bolezni je umrla v 74. letu starosti ga. Marija Repovževa, rojena Marn. Pogreb bo danes, v nedeljo ob 17. iz kapelice sv. Andreja. Lep ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Teden sonca in vedrine** je spet za nami. Skrajno vse teden ni bilo oblaka na nebu, sonce je ne samo grelo, marveč pripekalo in izsirkalo vse tiste srage, ki jih je zemlja bila deležna ob našlihu prejšnjega tedna. Vsekarer smo dosegli višek poletja, čeprav nam barometer še ne obeta poslabšanja vremena. V petek smo imeli kakor dan prej natančno 32 stop. C. Dopoldne kakor popoldne iščemo ljudje, ki imajo prosti čas, razvedrila ob vodi, ostali pa si bodo privoščili vso nedeljo, ki obeta biti prav tako lepa, kakor vsi zadnji dnevi. Noči so prijetne. Včeraj jutraj smo zabeležili 13,8 stop. C. Barometer se drži na 763 mm.

PLESNA IN GIMNASTIČNA ŠOLA
METE VIDMARJEVE
LJUBLJANA, GAJEVA 9, VIŠKOJE PRITLICE
POSEBNI GIMNASTIČNI TEČAJI
ZAKLETJE 1. SEPTEMBRA

* **Serznani davčnih osnov mesarjev, klobučarjev, izdelovalcev sentnikov, krznarjev, modistov, pekov in izdelovalcev testenin,** so do 3. septembra t. l. razgrnjeni v mestnem odpravnistvu v III. nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.

* **Davčna potrdila za odmero šolnine.** Potrošniki se opozarjajo vsi zainteresirani, da čimprej vložijo prošnje za izstavitve davčnih potrdil v svrhu odmere šolnine. Ker zaradi hitrega poslovanja davčna uprava za mesto v Ljubljani izdaja potrdila na tiskanih obrazcih, uprava ne bo sprejemala takšnega papirja, temveč le koleke za

Javna zahvala

Podpisana Mara Sajovic, Mestni trg 8, se tem potom gospe DR. MIRI FINKOVI, šef-zdravnici šlajmerjevega doma, najpriščneje zahvaljuje za s uspehom izvršeno težko operacijo ter za ves trud in požrtovovalnost za ves čas bolezni in rekonvalescenca. Zahvaljujem se tudi č. sestram šlajmerjevega doma.

MARA SAJOVIC

6 lir za vsako potrdilo. Obrazci prošnje, ki jih treba tudi kolekovati s 6 L, se dobe pri davčni upravi na Vodnikovem trgu št. 5/II, soba 7.

* **Oddaja okrepčevalne ob otroškem paradizu** v Tirolju v najem. Mestna občina Ljubljana je s 1. septembrom t. l. oddala v najem paviljon za okrepčevalno ob Otroškem paradizu v Tirolju. Obenem z okrepčevalno bodo v najem oddani tudi čolni in pravica izposojevanja čolnov, nadalje drsališče in javno stranišče. Interesenti naj ponudbe predložijo mestnemu gospodarskemu uradu v Beethovni ulici št. 7/1 v sobi št. 22. Kaj lahko izvedo vse podrobnosti pogoj. Ponudbe je treba vložiti do 1. t. m.

* **Vpisovanje v šolo Glasbene Matic** za novo šolsko leto bo od 1. 4. septembra v pisarni Glasbene Matic v Vegovi ulici. Razdelitev gencev k posameznim učiteljem in določitev urnika bo v ponedeljek 6. septembra in redni pouk se bo začel v torek 7. septembra. Vsa pojasnila daja pisarna Glasbene Matic.

* **Za šolsko leto 1943/44 dijake-inje** najbolje pripravljamo za popravne izpite in za višje razrede. Poučujoče gimnazijske profesorji. — Specialne instrukcije, Kongresni trg 2.

* **Diplomirani dentist-zobozar Vinko Slavovec,** Kongresni trg 8/I. Telefona 42-56.

* **Gelč Jontes:** Sreča na črepinjah. Novele nesporne sile. Založila založba »PLUG«. Cena L 70.-

* **Uprava kina Union** sporoča cenjenim obiskovalcem kina, da bodo od nedelje 22. t. m. naprej predstave ob sledečem času: ob delavnikih ob 17.30 in 19.30 uri; ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 uri.

* **Nalazje in najhitreje se naučite italijanske,** če si nabavite dr. Gradov »Italijanski tečaj za Slovence«, ki ga dobite v knjigarni Tiskovne zadruge, Selenburgova ul. 3. Knjiga je namenjena samouku in se ravna po mehaničeskogustovni metodi.

* **Ponavljalni tečaj** iz vseh srednjšolskih predmetov za zamudnike, ki imajo popravne ali razredne izpite. Vpis takoj. Učnina nizka. — Lichtenturner zavod.

* **Učite se strojepljanja!** Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj pričenja 24. avgusta. Najmodernejša strojepljanca, raznovrstni stroji. Zmerna učnina. — Dopolnanski, popoldanski, večerni pouk po želji obiskovalcev. Informacije: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Dombranska 15.

* **Step-les** za začetnike se prične poučevati spet v nekaj dneh. Poučuje g. Pogačar Drago, solist opernega baleta. Prijave ob sredah in sobotah od 18. do 21. ure v gimnastični šoli Milene Govekarjeve, Muzajska 3, pritrilje. Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Dombranska 15. Telefon 34-57. Lastnik Lojze Jernič ml.

Z Gorenjskega

Smrt starega Gorenjca. Grilčeva družina v Kranjski gori je znana po čvrstosti svojih članov. Petero bratov šteje letos skupno 433 let. Pred enim mesecem je zdrav in čil praznoval svoj 89. letni rojstni dan brat Matej Grilc. Zadnji čas pa je začel bolehati in je umrl nagle smrti.

* **V Kamniku** in okolici so zadnji čas umrli: Henrik Srček, Aleš Lanšek, Francka Sešek, Janez Frelih, Andrej Rozman, Marija Iskra in Francka Kregarjeva. **Nemčija** in njene zaveznice, pravi uvodnik v gorenjskim tiskom, imajo že danes toliko jametov za zmago, da jim ne morejo biti nikdar več iztrgana. Na tem dejstvu ni morejo nič spremeniti niti časovno omejeni uspehi na periferiji evropske celine, niti pelenkasta zračna vojna proti ženam in otrokom. Naporu nasprotnika, ki napada nemške potojanke, pa niso v nobenem razmerju z njegovimi uspehi.

* **Grafična zbirka dumajse »Albertine«** je od ponedeljka dalje razstavljena v Celovcu. Kot otvoritvi so prišli vsi celovski predstavniki, ki jih je ravnatelj »Albertine« dr. Reichel povedel po razstavi.

* **Novi proga med Črnučami in Lazami** je bila te dni slovesno izročena svojemu namenu. K slovesnosti je prišel tudi gauleter dr. Rainer iz Celovca, pozdravil ga je okrožni vodja Pilz iz Kamnika. Okrašeni vlak je krenil iz Črnuč v Laze, od tod pa so se gostje odpeljali v Litijo.

* **Dve smrtni žrtvi nesreče.** 67letni Franc Carf je pomagal v šmihlu v Lavantinski dolini pri spravi žetve, pa je padel s poda in je kmalu nato izdihnil v bolnišnici v Volksperku. Pri Sv. Stefanu v Lavantinski dolini pa je skušal 40letni Maks Karš popraviti električno napeljavno. Tok ga je na mestu ubil. V Landeku na Koroskem je 40letni Jožef Pfeilhofer doživel nesrečo v elektrarni, kjer mu je odtrgalo levico in desno nogo.

S Spodnjega štajerskega

* **Novi grobovi.** V Celju je umrla 28-letna Matilda Janežičeva, ki je bila pokopana ob navzočnosti zastopnikov krajevnega vodstva. V Mariboru je v nežni mladosti umrla Erika Dreo. V Senni je umrla 80-letna Helena baronica Hoschek-Mühlnheim, rojena Klesswetter. Truplo je bilo pripeljano k upeljativ v Gradec. V Mariboru sta umrla v mladih letih Ant. Strašek in Jerica Pšenčnikova.

* **V prvi polovici avgusta** se je v Mariboru rodilo 57 dečkov in 40 deklic, umrlo pa je 27 moških in 24 žensk. Poročilo se je 23 parov. Značilno je, da se je tudi tokrat rodilo 17 dečkov več kakor deklic.

* **V Gradcu** je umrl 74-letni prof. Maks Halfter. Bil je vnet pobornik telovadbe in je dolga leta poučeval telovadbo na srednjih šolah. Spominjali se ga bodo naši

ljudje, ki so svojčas študirali na gimnaziji v Mariboru.

* **V Črnučah** pri Leskovcu je umrl 96letni Matija Deutschmann. Bil je dolga leta tesarski mojster. Zapustil je mnogo otrok, vnukov, pravnukov in vdovo, ki je le malo let mlajša od njega.

* **Ljutomerčanke** na izletu. 20 dekliških voditeljic iz Ljutomerskega okrožja se je mudilo 14. in 15. t. m. na Gornjem Stajerskem v rojstnem kraju Petra Rosegergerja.

* **V Marenbergu** so preteklo soboto in nedeljo imeli svečanosti, kakršne so običajne po večjih krajevnih skupinah. Prišel je tudi gauleter iz Gradca. — To soboto in nedeljo imajo svečanost v Slovenskih Konjicah, kjer bo krajevni skupini izročena Hitlerjeva zastava.

* **Žetvena pomoč** v brežinskem okraju je bila 15. t. m. zaključena. Trgovine, obrti, gostilne in uradi spet redno obratujejo.

Iz Hrvaške

* **Teden hrvaške knjige** je bil prirejen v Zemunu. Pjesnik Gustav Krklec je predaval o hrvaški književnosti in književnosti ostalih kulturnih narodov Evrope. Čez teden so prodali precej knjigi.

* **Smrt sarajevskega atentatorja.** V Sarajevu je umrl 56letni Mehmed Bašić. Bil je edini musliman pri sarajevskem atentatu 1914. Po atentatu je pobegnil v Crno goro in v Srbijo, bil pa je 1917 v Solunu obojen na več let, če je pripadal »Črni roki«. Po prevratu je živel doma v Hercegovini.

* **Amnestija za vojaške pripadnike.** S Polglavnikom odlokom so pomilostili vsi, ki so bili v dobi od 10. aprila 1941 do 27. julija 1943 obsojeni pred vojaškimi sodiščem zaradi zločinov ali prestopkov. Kazenski postopki, ki so v teku, so ukinjeni. Izvzeti so samo zločini veleizdaje, komunistična delavnost in nekateri posebno hudi zločini. Dezerterji so pomilostili, ako se zgledajo 14 dni po tem odloku.

* **Gluma** se imenuje novi gledališki časopis, ki bo izhajal odlej enkrat mesečno v uredništvu prof. Dragutina Rubina. V prvi številki prinese Begovićev tridejanjski »Brez tretjega« ter članke in slike iz gledališkega življenja doma in po svetu.

* **Državna vinarska postaja** v Zagrebu praznuje 35letnico. Zavod skrbi za dobro kakovost hrvaških vin. Upravitelj je inž. Rudolf Kralj, z njim pa sodeluje osem inženjerjev, ki so strokovno izsolani za vsa vinarska vprašanja. Imajo 18 laboratorijev in preizkuševalno klet.

* **Dnevna oskrbnina** na zagrebških kliničnih je po novi določbi v 3. razredu 150 kun, v 2. pa 200 kun. Samostojne zdravstvene občine in ustanove plačajo za svoje zavarovalnice v 2. razredu 170 kun. Visokošolci uživajo 40% popusta v 3. razredu. Naredba je v veljavi od 1. avgusta.

* **Hrvaške vezne bode** jeseni razstavljene v mestnem muzeju v Kamenici (Chemnitzu) v Nemčiji. Priprave so v teku in bo razstavljenih več sto vezenin ter okrog 1000 pletenin iz raznih dob in pokrajin Hrvaške.

* **Na grajskem posestvu** Kerestincu so tudi letos sodelovale pri poljskih delih in zlasti pri žetvi obveznice delovne službe uslaške mladeži. Zlajščna prireditelj je bila 7. t. m. in so se pripeljali predstavniki iz Zagreba.

* **Nemški dom** v Osijeku, reprezentativna stavba nemstva v hrvaški državi, bo v kratkem poploma dograjen. Že s koncem junija so se lahko vseli uradi nemškega okrožnega vodstva.

* **Deset znanih hrvaških planinarjev** je povabljenih v goste planinarske zveze v Sofiji. Obiskana bodo najlepša bolgarska izletišča.

Iz Novega mesta

Opozorilo!

Naznanjamo, da je naš potovalni zavarovalni zastopnik, gospod

NATEK FRANTO,
NOVO MESTO

zapustil službo pri našem zavodu. — Vsi tedi nima pravice niti sklepati za naš zavod zavarovanja, niti inkasirati premij.

»SLAVIJA«,
zavarovalna banka

RADIO LJUBLJANA

NEDELJA, 22. AVGUSTA 1943:
8.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. — 8.15: Koncert izjava organist Mario Zardini. — 11.00: Frenco pete mase iz Bazilike Presv. Oznajenja v Firenzi. — 12.00: Razlaga Evangelija v italijanski (O. G. B. Marino). — 12.15: Razlaga Evangelija v slovenski (O. K. Sekovčan). — 12.30: Poročila v slovenski. — 12.45: Pesmi in napavi. — 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.15: Poročila Vrhovnega Poveljstva v slovenski. — 13.20: Orkestralno glasbo vodi dirigent Petralia. — 14.00: Poročila v italijanski. — 14.10: Koncert Radijskega orkestra in Komorne zboru, vodi dirigent D. M. Štancec, Slovenska glasba. — 15.00: Poročila v slovenski. — 17.15: Ing. Janežič Franc: Boj vrtin z jedalcem, predavanje v slovenski. — 17.30: Koncert malega orkestra, vodi Pavel Kroupa. — 18.30: Poročila v slovenski. — 19.5

Rimski živalski vrt in vojna

Iz Rima poročajo listi zanimive reči o življenju v očetnem živalskem vrtu v sedanji vojni. Živalski vrt je na Monte Pinclu, ima krasno lego in je odlično urejen. Preživljanje zveri pa je v vojni vse prej nego lahkota. Odrasle lev pože na dan 5 do 6 kg mesa, katerega je zaradi vojnih razmer težko dobaviti.

Pa tudi živali, katere krmijo s senom povročajo težave. Suhaga sena je znenkrat še dovolj na razpolago, toda detelje in svežih trav primanjkuje ter se morajo živali zadovoljiti pač s tem, kar je mogoče dobiti v vojnih razmerah.

Vojna je za nekatere živali prav trdna preizkušnja. Trdo je na primer s tulni. Ti žive samo od svežih rib in ker jih ni mogoče dobavljati splošno v razseljeni meri, je več tulnov v rimskem živalskem vrtu poginilo. Med živalmi, ki jim usoda današnje-ega časa ni mila, so tudi žirafe. Živalski

vrt v Rimu je imel na razpolago dva primerka, od katerih je samica Ada poginila. Tudi s tropičnimi pticami so velike neprijetnosti. Po drugi strani pa je dodevanje izkušnja pokazala, da se papige, opice, antilope, kamele, kenguruji in hijene navdaje skrečni prehrani dobro držijo in kažejo veliko odpornost.

Med vrstami zverj je nastalo precej vrzeli. Nekatere so poslali drugam, druge so morali ubiti. Predvsem so odstranili iz živalskega vrta več levov, tigrov in leopardov, ki so zdaj v nekem zoološkem oddelku v okolici Salsomaggioreja.

Kadar se v Rimu oglasi letalski alarm, nastopijo vselej oddelki orožarstva, strelcev, ki imajo nalog, strogo paziti na kletke zverj. Strážajem je narečeno, naj neprestano motrijo živali, da se ne bi preveč vznemirile. Pri zadnjem letalskem napadu je drobec letalske bombe zadel neko čaplo, ki je obležala na mestu mrtva.

Najvišje cene na živilskem trgu

Z odlokom VIII-2 št. 364-17 je Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino dne 20. VIII. t. l. določil za tržno blago v Ljubljani najvišje cene, ki veljajo od ponedeljka, 23. avgusta t. l., zjutraj dalje do objave novega cenika.

Najvišje cene, ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Zelnate glave 2 liri; kislje zelje 4 liri; kislja repa 2.50; ohrovt 3; domača cvetča 3.35; kolerabice 2; nova repa brez listov 2 liri; rdeča pesa brez listov 3; radič 3.70; glavna solata 3.20; endivija 3; spinacea 3.30; grah 3.60; strošji fižol 6.15; buče 2; bela rdečevica 3; bučke 3.70; buče 2; kumare 2.90; kumarice za vlaganje 30 komadov na kilogram 6 liri; kumarice za vlaganje (125 kom. za kilogr.) 9 liri; novi krompir 2.40; rabarbara 4; šopek zelenjave za juho 0.50; peteršilj 4; šopek zelenjave 2 liri; salata 4; paradizki 2.60; zelena paprika 3.60; korenje brez zelenja 3 liri; novi česen z zelenjem 4.50; osnaženi hren 4 liri; borovnice liter 3.50; liter gozdnih rdečih jagod 10; liter robidnice 6; kilogram malin 10; namizna jabolka 4.75; jabolka za kuho 3; hruške I. vrste 4.20; hruške II. vrste 3; domače breskve 4.60; liter lisik 4; kilogram juckov (čisto in zdravo blago) 12 liri; jaja 2.50 komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozorjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za blago, uvoženo iz drugih pokrajin, v veljavni cenik za zelenjavo in sadje št. 14 na rumenem papirju.

Cenik za zdravilne specialitete in zdravilne droge

Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941, št. 291, prejetega v zakon dne 27. aprila 1943, št. 385, glede na navedbo z dne 2. decembra 1941, št. 167, o ustanovitvi komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil in glede na predlog te komisije z dne 31. julija 1943, št. 6, odreja:

Cl. 1. Cene za spodaj navedene zdravilne specialitete se določajo za prodajo občinstvu takole:

a) Proizvodi tvrdke Lekarna mr. ph. Bahovec Leon v Ljubljani: Carboceton, skatlica 100 tablet po 0.40 g, lir 20.—; Debelin, vrečica praška po 125 g, lir 10.—; Dolorex, skatlica 2 tablet po 0.50 g, lir 2.50; Dolorex, skatlica 10 tablet po 0.50 g, lir 10.—. b) Proizvodi tvrdke Farmaceutični laboratorij Bulc Franc, družba z o. z. v. Mimi: Janja, medicinsko mlo, kos lir 16.—; Praska domača mast, mazilo, skatlica 25 g lir 12.60.—. c) Proizvod tvrdke Kozmetični laboratorij Čotič R. v Ljubljani: Radio balzam prot kurjim ocesom, S. št. 6032/37 lir 8.—. d) Proizvodi tvrdke Isis d. d. za industrijo in promet z drogami in kemikalijami v Ljubljani: Eucalcin, zmica, skatlica 100 g lir 30.40; Interphan injekcije, skatlica 5x5 cm³ lir 39.15; Tonocardin kapljice, steklenička 10 cm³ lir 23.20; Tonocardin injekcije, skatlica 5x1 cm³ lir 30.40.—. e) Proizvod tvrdke Neochemia, laboratorij kem. tehn. proizvodov v Ljubljani: Antiseptično medicinsko mlo, kos lir 13.—. f) Proizvod tvrdke Orion, kemotehnični laboratorij v Ljubljani: Antiseptično medicinsko mlo, kos lir 13.—. g) Proizvodi tvrdke Emerik Zelinka v Ljubljani: Angelika, medicinsko aromatično vino, steklenica 1 l lir 61.15; Marco Polo, medicinski aperitivni liker, steklenica 1 l lir 148.—.

Cl. 2. Saharinu, ki ga proizvajata tvrdki Isis d. d. za industrijo in promet z drogami in kemikalijami, ter Salus d. d., kemično-farmaceutični zavod, obe v Ljubljani, se določa za prodajo občinstvu cena skatlice 7 g z lir 12.—.

Cl. 3. vsebuje prodajno ceno za zdravilne droge na d. e. b. e. l. franko, postaja Ljubljana in vstevši zaobalo za kg (sledi točen seznam drog).

Vse te droge morajo biti prvovrstne. Droge z navedbo »Ph. J. 1933« morajo povsem ustrezati zadetvini, sedaj veljavljem predpisom »Pharmacopoea Jugoslavica 1933«.

Cl. 4. vsebuje cene za zdravilni material z a prodajo občinstvu, in sicer za hidrofilno vato, za hidrofilne tkanine in za obveze.

Cl. 5. Kršitelji določb te navedbe o cenah se

Posebno pa opozorjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah na prodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povratna mora biti oznažena in oprana vendar pa ne več mokra ali namočena, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene na vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogacarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakoba trgu in v Šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalnah in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Blago, ki so bile cene zanj objavljene v prejšnjih maksimalnih cenikih in jih sedaj ni v ceniku, se mora prodajati po prejšnjih cenah kakor ob isti letni dobi lanskega leta, če ni bilo za isto blago s posebno odločbo Visokega komisariata — odsek za določanje cen — odobrena drugačna cena.

Ponavljamo, da imajo prodajalci na drobno dolžnost na blago postaviti listič z enotno ceno in kakovostjo blaga.

Ta cenik mora biti obošen na vidnem prostoru tako v trgovinah na debelo kakor tudi v prodajalnah na drobno. Ceniki se dobe v mestnem tržnem uradu po 20 centezimov.

Kršitelji predpisov tega cenika bodo kaznovani po naredbah z dne 26. januarja 1942 št. 8 in z dne 25. novembra 1942 št. 215 ter po naredbi z dne 12. marca 1941 N. s. št. 358.

kaznujejo po postopku iz naredbi z dne 26. januarja 1942, št. 8, in z uporabo določb naredbi z dne 25. novembra 1942, št. 215, z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir.

Cl. 6. Ta naredba stopi v veljavo od dne objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 10. avgusta 1943.

Visoki komisar Giuseppe Lombassa

Iz Srbije

Letna v Srbiji je zadovoljiva. Podrobne poročajo iz Čačka: V južnozapadni Srbiji gre mlačva h kraju. Žita je dovolj, kakovost boljša ko lani. Jabolka, hruške in slive so dobro obrodile. Pozne slive obeta rekordno letino. Tudi vinogradi se dobro drže.

O madžarskem šolstvu v Srbskem Banatu poroča »Magyar Országy«, da se dobro razvija. Podrejeno je posebnemu madžarskemu nadzorniku. Madžari imajo 28 otroških vrtec, 86 ljudskih šol, 6 gimnazij, trgovsko šolo in meščansko šolo.

O nemški narodnostni skupini v Banatu in Srbiji poroča »Donauzeitung«, da je imela predlanskim 64 novih javnih knjižnic. Lani so na novo ustanovili 28 krajevnih knjižnic, letos pa 8. Tako je zdaj skupno 150 nemških knjižnic, med katerimi je največja v Vrhu, ki šteje 60.000 knjig.

Skladnišča turške urejejo v Srbiji da se zagotovi prehrana ljudi in živali. Skladnišča bodo v večjih krajih in bodo obsegala 50.000 ton turščice. Gradi jih žitna centrala, ki je najela pri Hipotekarni banki 120 milijonov dinarjev posojila, katerega bo vračala iz tekočih dohodkov.

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je danes za vedno zapustila v 74. letu starosti naša dobra in srčno ljubljena žena, mama, stara mama, tašča in teta, gospa

MARIJA REPOVŽ roj. MARN

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 22. avgusta 1943 ob 5. uri popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah k Sv. Križu.

Ljubljana, Zagreb, dne 20. avgusta 1943.

Zalujoči: JERNEJ, mož; LEOPOLD, sin; MARIJA poroč. KERNC, hči — in ostalo sorodstvo

Gospodarstvo

Samovoljni anglo-ameriški valutni ukrepi na Siciliji

Londonški »Economist« je te dni razpravljajo o gospodarskih možnostih anglo-ameriških zaveznikov na Siciliji in je prišel do zaključka, da bo ta otok čisto z gospodarskega stališča povzročil Britancem in Američanom precej skrbi, predvsem zaradi tega, ker obstajajo znatne uvozne potrebe glede premoga, lesa, umetnih gnojil in raznih živil. Anglija sama proizvaža premog komaj za lastno potrebo. Za prevoz premoga na Sicilijo pa bo potrebna ladjska flota, ki je le v majhnem obsegu na razpolago, sprico okolnosti, da je razpoložljiva tonaza rekvirirana za oskrbo anglo-ameriške vojske. Prav tako povzroča skrbi vnovčenje sicilskih izvoznih presežkov (vina in južnega sadja) sprico okolnosti, da za tako blago zopet niso na razpolago potrebne ladje. Niti iz Španije in Portugalske se ne more zaradi pomanjkanja ladij tako blago, ki je sicer Angliji zelo potrebno, prevažati v Anglijo.

Predvsem se pa londonški »Economist« peča s prisilnim tečajem, ki so ga uvedli v Siciliji v višini 1 funt = 400 lir odnosno 1 dolar = 100 lir. Celotno v londonskih finančnih krogih smatrajo, da je ta tečaj absurdno visok. Londonški list »Financial News« poudarja, da je bila že ob zasedbi Libije storjena velika pogreška, ko je bil določen tečaj 480 lir za funt. Ta pogreška se sedaj v Siciliji ponavlja. »Financial News« se pripominja, da bi se lahko določitev takega tečaja spravila v zvezo z namenom finančno izkoristiti deželo. Gotovo bi bilo bolj priporočljivo, določiti za sicilsko prebivalstvo ugoden tečaj, če naj se prebivalstvo pridobi. Kot oprečišče navajajo angleški listi, da so o tem odločali generali v popolnem nepoznanju finančnih stvari. Že ob priliki določitve tečaja v Libiji so stališči poslanci v angleški »Spodnji zbornici« vprašali zakladnega ministra, ki se je odgovoril izognil, češ da bodo ob izkrcanju v evropskem delu Italije bolj upoštevali razmerje kupne moči in stroškov. Te objube pa niso držali in se zdli, da so odločili oni, ki so hoteli omogočiti zasledbeni vojski cenene nakupe v zasedeni deželi.

Podobno razočaranje so povzročili Anglo-američani že lani v Francoski severni Afriki, ko so določili tečaj 300 francoskih frankov za funt, odnosno 75 frankov za dolar. Čeprav je še takrat obstajal angleško-ameriško-francoski sporazum o trdnj relaciji med frankom, funtom in dolarjem, in sicer v višini 43.80 franka za dolar in 176.30 franka za funt. Angloameričani so bili takrat glede na upravičeno kritiko primorani, si spremeniti prvotno določeno tečaj na 200 frankov za funt, odnosno 50 frankov za dolar, s čimer pa niso bili zadovoljni Francoski, saj je nadalje veljal v francoskih kolonijah pod oblastjo de Gaulleja tečaj 176.30 franka za funt in 43.80 franka za dolar.

Gospodarske vesti

Bencin, petrolej, kile, šelak in parafin za podzemne obrtnike. Pokrajinski svet korporacij je dodelil obrtniškim poverljivostim zunaj Ljubljane bencin, petrolej, kile, šelak in parafinovo olje kot posebno preddveto, da ga razdeli med upravičene osebe. Opozorjamo, da obrtniki iz krajev zunaj Ljubljane, ki so upravičeni za prejem teh predmetov, da se pravočasno prijavijo pri pristojnih poverljivostih zaradi upoštevanja pri razdelitvi. Obrtniki iz Ljubljane in bližnje okolice prejemajo bencin za šelak in parafinsko olje na posebno pismeno prošnjo, ki jo je treba vročiti pri Pokrajinskem svetu korporacij najkasneje do 1. septembra t. l. Proštelci, ki so to že storili, se bodo upoštevali ter dobe o dodelitvi pismeno obvestilo.

Seznami davčnih osnov ključavničarjev, elektroinstalaterjev, litarjev, kovinobruscev, dimnikarjev, mazar, izdelovalcev predmetov iz roževine, glasbilarjev, pralnic, izdelovalcev kipev, steklarjev, kemičnih čistilnic, izdelovalcev drož, knjigvezov, bandažistov, zlatarjev, urarjev, vulkanizerjev, pečakarjev-graverjev, galvanizerjev, nožarjev, piljarjev in pasarjev, bodo razglašeni do 1. IX. t. l., seznami davčnih osnov brizgarjev, frizerjev in pekarjev pa do 2. IX. t. l. v mestnem odpravništvu in III. nadstropju magistratne hiše za Robbovim vodnjakom.

Iz trgovinskega in zadržnega registra. Pri Gozdni industriji Raduha, družbi z o. z. v Ljubljani, je bil izbrisan poslovođa cav. Domenico Clienti, industrijelec, Flume, vpisan pa novi poslovođa Giovanni Pavellin, trgovec, Flume. Pri Mokronoski tovarni usnja, družbi z o. z. v Mokronogu, je bilo vpisano, da se je s sklepom izrednega obnega zbor z dne 2. avgusta t. l. zvišala osnovna glavica na 38.000 na 1.000.000 lir. Obenem je bila spremenjena družbena pogodba. Besedilo firme se odslej glasi: Savel Kalin, tovarna usnja, družba z o. z. Obratni predmet je: izdelovanje vseh vrst usnja in usnenih izdelkov, strojilnih pripomočkov in taninskih izdelkov, obrat parne žage, elektrarne in mlina. — Pri Bolniški podporni zadrugi nameštencev mestne občine in Mestne hranilnice

Ljubljanske so bili izbrisani člani upravnega odbora: Ciril Rode, Joahim Gasperšič, Dominik Cebin, dr. Anton Milavec in Franc Novak, vpisani pa so bili: Stane Flegar, mestni puzarški oficijal, inž. Dušan Gregorica, mestni strojni komisar, dr. Leopold Grošelj, finančni višji komisar, Josip Hribar, vodja trošarinskega linjskega urada in Viktor Lapejce, uradni Mestne hranilnice. — Pri Konsumnem društvu Vič v Ljubljani je bil izbrisan član upravnega odbora Jakob Kastelic, vpisana pa je Albina Gorkič, posestnica na Glincah. — Pri Gospodarskem društvu, nabavni in prodajni zadrugi na Vrhniki, so bili izbrisani člani upravnega odbora: Janez Iren, Anton Kržmanec, Franc Rode in Franc Kunstelj, vpisani pa so bili: Marjan Marot, odvetnik in posestnik na Verdru, Drago Hren, posestnik na Vrhniki, Jakob Pišek, posestnik v Bevkah in Jože Košir, posestnik v Veliki Ljogini. — Izredno povečanje nemške proizvodnje lanu in konoplj. V zadnjem desetletju je Nemčija lanu svojo domačo proizvodnjo lanu in konoplj. Kulturna površina za lan, ki je znašala leta 1933, komaj 4900 ha, se je lani povzpela na 109.000 ha. Pridelovalna površina za konoplj po se je dvignila od 211 na 24.000 ha. Medtem ko se je prejšnjem stoletju pridelovali lan in konoplj v južni Nemčiji, so sedaj prenesli to proizvodnjo v severno Nemčijo in sicer na močvirnatu področju, kjer so dosegli prav lepe uspehe. V zadnjih letih pa so razširili proizvodnjo lanu in konoplj tudi v zasedenih vzhodnih deželah.

Bodite previdni pri gobah!

Zamenjava dobrega »ciganca« s strupeno »usločenko« je lahko usodna

Že lani se je v Ljubljani primerilo več zastrupljenj z gobami. Kolikor nam je znano, so zastrupljenja sicer niso zahtevala smrtnih žrtev, toda več oseb se je moralo zdraviti tudi v bolnišnicah.

Vsa zastrupljenja je povzročila goba »usločenka ali upogjenka« (latinsko entoloma lividum, nemško Verbogener Rötling), ki jo je pokojni prof. Sinkovič imenoval »rpa zvončarka« (srbohrvatsko vlovasta rudo liska).

Nabiralci so zamenjavali to strupenjačo z užjnim »ciganom« (nagrbnjen luskinar, slanovec, mrazovec, lat. rozites caperata, perclota caperata, nem. Reipfütz, Zigeuner, Gerunzelter Schuppung). Prodajalke so to okusno gobo popolnoma napačno krstile za »šampijone«.

Strupenjača usločenka raste istočasno (avg.-oktobar) in na istih krajih, to je v listnatih gozdovih, pod grmovjem in praprotni in je mčeno strupena. Ze manjša količina zaužite gobe povzroči močno bljuvanje in drisko, večinske hude bolečine v želodcu in glavobol.

Obe vrsti gob se že sedaj dobijo posamezno. Brezdvomno bodo tudi letos prinašali nepoučeni — ali celo brezvestni — nabiralci z užjnim ciganom tudi to strupenjačo na trg, ozir. do blokov, kar je še usodnejše, ker tam navadno ni strokovnega pregleda.

Zapomniti si je treba vidne razlike med obema gobama. Užjiti cigan je v mladosti zavil v »vlnato krepno vijoličaste barve. Pozneje je klobuk slamnate barve in po vrhu fino kosmičast kakor s slano Grošen (od tod ime slanar, mrazovec). Cigan ima na koccu vedno krožast obroček (manžeta), dočim strupena usločenka nima nikoli takega obročka, pač pa je koccu — posebno pri doraših gobah — skoraj vedno bolj ali manj zapogonen (od tod ime usločenka ali upogjenka). To so glavni znaki za razlikovanje med obema gobama.

A. B. st.

KRIZANKA

1	2	3	4	5	6
	7		8		
9		10		11	
	12		13		
14	15	16	17	18	
	19		20		
21		22		23	24
	25		26		27
28		29		30	

Vodoravno: 1. vrtni in poljski pridelek; 4. uplahnitev, nazadovanje; 7. žensko ime v italijanski obliki; 9. vrsta žita; 10. oblika glagola ždeti; 11. vzklík; 12. nikalni veznik; 13. znak za prvo; 14. kakor 12; 16. železov oksid; 18. učenje; 19. naslonica; 20. ploskovna mera; 21. prelog; 22. žensko ime; 24. vzklík; 26. kratka moškega imena; 27. kakor 12 in 14; 29. star latinski pozdrav; 30. veznik, arabsko možko ime.

Navpično: 1. domača ptica; 2. znak za prvo; 3. afriško mesto in dežela; 4. kraska reka; 5. veznik; 6. učenec, solar; 8. italijanski veznik; 15. vrsta zemlje; 17. prlina (uporabljajo jo zlasti kot razkužilo); 18. nam meri časa; 21. pritrilnica; 22. kakor 29. vodoravno; 23. žensko ime; 25. konje poganja; 26. kakor 26. vodoravno; 28. italijanski spolnik.

Rešitev križanke od 19. avgusta

Vodoravno: 1. tul, 3. rak, 5. Re, 7. ara, 9. il, 10. narisan, 11. prekija, 14. nepopisno, 20. nos, 21. Nil.

Navpično: 1. tur, 2. periskop, 4. kol, 6. en, 7. ar, 8. As (arzen), 9. in, 12. in, 13. no, 15. en, 16. po, 17. Os (mij), 18. in, 19. Si (licij).

S kakšno brzino se drobi steklo?

Ena izmed zadnjih raziskav o brzinah se je nanašala na brzino, s katero se drobi steklo. Da bi to točno ugotovili, so s filmsko kamero posneli krogje iz pušk, ki prebijajo šipo. Svetlobo za te posnetke so dale električne iskre, ki so si sledile z visoko frekvenco, tako da so omogočale do 200.000 posnetkov na sekundo. Tako so dognali, da se drobitev stekla razširja z brzino preko 1500 m na sekundo ali okroglo 6000 km na uro. Ta brzina prekaša torej vse, kar je mogoče doseči do danes človek s svojimi avtomobili in aeroplani. Majhne neenakomernosti v steklu pa utegejo to brzino zelo zmanjšati.

Naročite se na knjižno zbirko DOBRE KNJIGE!

Okviri GALERIJA OBERNEL CESTA ARIELLE REE 3 Umetnine

V Flumi je umrla 17. julija t. l. naša ljuba mati, tašča in stara mati, gospa

ROZA HRAŠOVEC roj. KLÖCKL

vdova po višjem inšpektorju drž. železnice

Pogreb bo v Ljubljani v nedeljo, dne 22. avgusta ob 10. uri dopoldne z žal na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 23. avgusta t. l. ob 9. uri v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana, dne 21. avgusta 1943.

LEONILJA RUDAN, hči; dr. ALDO RUDAN, zet; ALDO, vnuk; NORA in DORIS, vnukinji — ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Za vse dokaze sožalja in tolažbe ob težki in nenadomestljivi izgubi naše ljubljene soproge, zlate mamice, sestre, tete in svakinje, gospe

ALBINE ŠOSS roj. LAZAR

SOPROGE ELEKTROMONTERJA DRŽ. ŽELEZNIC

kakor za poklonjene prekrasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebna zahvala bodi izrečena čč. duhovščini, gospodu dr. Rakovcu, ki je blagi pokojnici v njeni težki bolezni nudil vse svoje zdravniško izkustvo in ji lajšal njeno trpljenje, gg. pevcem za ganljivo žalno petje in mnogostevilnim udeležencem pogreba, ki so našo nepozabno pokojnico spremlili na njeni zadnji poti k večnemu počitku.

Vsem in vsakemu prisrčna hvala.

Sv. maša zadušnica bo v petek, dne 27. avgusta 1943 ob 7. uri v župnijski cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 19. avgusta 1943.

ZALUJOČI OSTALI

Emilio Salgari: KRALJICA KARIBOV

Zato je poslal Morgan v jamborne koše stalne straže, sestojече iz več mož, oskrbljenih z močnimi daljnogledi, ter dal razpeti vsa, tudi pomožna jadra in nabiti topove. Zakrenil je ostro proti severovzhodu, da bi se ognil sovražnih ladij ob obali.

Ta vožnja je bila ena najslabšejsih podvigov velevoznega častnika, ki se je kasneje kot pomorski in vojskovodja ovenčal s tolikšno slavo.

»Folgore« je skoraj neopažena plula mimo križark, ki so stražile Havano, in zlahka ušla veliki ladi, ki jo je poskusila zasledovati.

Dva dni pozneje je Morgan mahoma zavil proti jugu in ustavil ladij kake tri milje od Cardenas, skoraj ob vходу širokega zaliva, ki ga tvori rta Hicanos in Cruz del Padre. Iz opreznosti se ni maral preveč približati obali, da ga ne bi presenetila kaka ladija, ki bi prišla od zunaj.

»Zdaj gre za to, ali je »Alhambra« že v pristanišču ali še na morju!« je rekel nadporočnik Hamburgzanu.

»Bistre oči imam,« je Stiller odvrnil, »a v zalivu ne vidim nobene ladije!«

»Predaleč smo še, in zarezava v obali je globoka!«

»A kako bi zvedeli, ali »Alhambra« tu je?«

»Stvar je preprosta! Trdnjavo obišči mo!«

»Toda španci? Pravijo, da so celo manjše utrdbe tako dobro oborožene!«

»Teh se moramo ogniti! Zdjaj je ura sedem,« je rekel Morgan in se ozrl po soncu,

ki je zahajalo za Pan de Matanzasom, velikim, samotno strlelo skalo na zahodu.

»Čez eno uro bo tema. Kdo bi mogel potem razločiti obalo na črnem morju?«

»Torej obiščemu Cardenas v čolnu?«

»Da, dragi Stiller, in ti pojdeš na kopno.«

»Kaj storiš tam?«

»Najdi koga in ga vprašaj, ali je Gould še tu, ter pog

